

190. araua

Munduko herriak eta etniak

(Euskaltzaindiak 2018ko ekainaren 29an onartua, Donostian)

Munduko herrien eta etnien izenak landu ditu lehenago ere Euskaltzaindiak. 2015ean, Antzinateko herriak (Ekialdekoak eta Europakoak) arautu ziren, eta 174. arauan plazaratu. Oraingo honetan, Afrikako, Asiako, Ameriketako eta Ozeaniako herri eta etnia nagusiak landu dira.

Arauaren helburua ez da munduko etnien zerrenda luze eta xehea osatzea, baizik eta herri eta etnia nagusiak ematea, eta, horrekin batera, zehaztea zer irizpide erabiltzen diren herri eta etniak euskaraz izendatzeko.

Zerrendan ematen diren izenetako batzuk *Euskaltzaindiaren Hiztegian* ageri dira dagoeneko (adibidez, **beduino**, **pigmeo**, **turkmen**, **xerpa**, **apatxe**, **maia**, **azteka**, **inka**, **kitxua**). Hala ere, zerrendan sartu dira, zerrendari osotasuna emateko.

Izenen forma erabakitzeke orduan, irizpide hauek hartu dira kontuan:

1- Munduko estatuetako hizkuntza ofizialak lehendik landuak eta arautuak daude. Hizkuntza horietako batzuk herriaren izenetik eratorri dira zuzenean, herri-izenari *-era* atzizkia erantsita. Halakoetan, *-era* atzizkia kenduta ia berez lortzen da herriaren izena. Adibidez: *amharera* → **amhara**; *berberera/amazigera* → **berbere/amazig**; *chewera* → **chewa**; *igboera* → **igbo**; *jorubera* → **joruba**; *swaziera* → **swazi**; *zuluera* → **zulu**...

Halakoak dira gehienak, baina, zenbaitetan, herriaren izena eta hizkuntzaren izena berdinak dira. Adibidez: **hausa**, **fula**, **kannada**, **kitxua**, **bantu**, **malgaxe**.

2- Batzuetan, herriaren izenetik eratorri da leku-izena. Halakoetan, leku-izenaren erroan dagoen herri-izena hobetsi da, eta ez leku-izenetik abiatzea gero, eratorpenez (*-ar* atzizkiaz), herritar-izena sortzeko. Adibidez, **Jakutia** leku-izena **jakut** herri-izenetik eratorri da, eta **jakut** proposatzen da herriaren izena adierazteko, eta ez **jakutiar**. Dena dela, **jakutiar** herritar-izena egokia da Jakutiako herritarrak adierazteko, eta beharrezkoa da. Adibidez, honelakoetan: **Jakutiarren** % 41 *errusiarrak dira*, % 45 **jakutak** eta % 4 *ukrainarrak*. Gainerako **jakutiarrek** beste talde etniko batzuetakoak dira, hala nola *evenkak*, *dolganak* eta *abar*.

Halakoak dira, adibidez, **balutzak** (Balutzistan), **balkarrrak** (Balkaria), **baxkirrak** (Baxkiria), **kalmukak** (Kalmukia) eta abar.

3- Beste batzuetan, leku-izenetik ateratzen da zuzenean herri-izena, eratorpenez. Adibidez, **assamdarrak** (Assam), **bengalarrrak** (Bengala), **tibetarrrak** (Tibet), **kareliarrrak** (Karelia)... Eta beste gutxi batzuetan etniaren izena eta lurraldearen izena bera da, etnia-izena erabili baita zuzenean lekua izendatzeko; hala gertatzen da, adibidez, **khanti** eta **mansi** izeneko etniekin, izen horiek berek osatzen baitute lurraldearen izena (Errusiako *Khanti-Mansi* izeneko barruti autonomoa), edo **mari** izeneko etniarekin (Errusiako *Mari El* izeneko errepublika).

4- Azkenik, beste sail handi bat, handiena, izen mailegatuek osatzen dute. Halakoetan, bi aukera daude: mailegu irentsizat jotzea eta, horrenbestez, grafia egokitzea, edo mailegu irentsigabetzat jotzea eta, beraz, grafia ez egokitzea. Erabilera aztertuta (tradizioa —askotan, dena dela, tradizioa oso urria da, eta, beste batzuetan, etnia-izena ez da tradizioan ageri—, entziklopediak, literatura, komunikabideak eta corpusak) aski garbi ikusten da ezen, zenbat eta ezagunagoa eta erabiliagoa izan herria edo etnia, hainbat errazago egokitzen zaiola grafia. Eta irizpide hori ikusten da *Euskaltzaindiaren Hiztegian* ere, orain arte jaso dituen herri-izen gehienetan grafia euskarara egokituta ageri baita: **xerpa**, **apatxe**, **maia**, **azteka**, **inka**, **kitxua**. Eta ez da harritzekoa, gainerako hizkuntzetan ere jokabide bikoitza ageri baita: herri-izen batzuei grafia aldatzen zaie, eta beste batzuei, berriz, ez.

Oro har, honela jokatu da: izen ezagunenak (erabilienak) euskal grafiara egokituta eman dira: Adibidez: **apatxe**, **eskimal**, **masai**, **mohikano**, **komantxe**, **tuareg**... Hain ezagunak ez direnak eta oro har hizkuntzatik hizkuntzara aldatzen ez direnak, baldin eta euskaraz tradiziorik ez badute, ez dira egokitzen. Adibidez: **ojibwa**, **chippewa**, **kikuyu**, **rohingya**, **mohawk**, **wolof**, **pawnee**, **creek**... Gainera, kontuan izan behar da kasu batzuetan izen horiek euskal grafiara ekartzeak izenaren desitxuratze grafiko handi samarra ekarriko lukeela (*creek* -> *krik*, *kreek*?; *pawnee* -> *pauni*?...). Beste batzuetan, izenek ez dute egokitzapenik behar (**inuit**, **fang**, **maori**, **hopi**, **lenape**, **pueblo**...).

Zehazkiago, Ipar Amerikako herri eta etnietan, irizpide nagusia grafia egokitzea da. Badira salbuespen batzuk, hala nola **crow**, **shawnee**, **mohawk** (oro har, w letra dutenak ez dira egokitu), edo jatorrizko izena ez den **nez perce** (ez da herriaren jatorrizko izenaren itzulpena, baizik eta frantsesek erabilitako izendapena, gero beste hizkuntzetara zabaldua. Autonomoa, hau da, herri horrek bere burua izendatzeko erabiltzen duena, **Niimíipu** da). Erdialdeko eta Hego Amerikako etnien izenetan ere, grafia egokitzea da irizpide nagusia, lehendik arautuak dauden **maia**, **azteka**, **inka** eta **kitxua** izenekin adierazitako bidean: **maputxe**, **olmeka**, **txarrua**... Salbuespen bakarra **shuar** da (*shuarrera* hizkuntza lehendik arautua dago).

Afrikako herri eta etniei dagokienez, nagusiak edo ezagunenak bakarrik egokitu dira, hala nola **malgaxe**, **yoruba** (*yorubera* hizkuntza lehendik arautua dago) edo

quantxe. Gehienetan, ordea, nazioartean erabiltzen den grafia atxiki da: **chewa, xhosa, khoikhoi, kikuyu, swazi...** Etnia-izen askotan, bestalde, nazioartean erabiltzen den grafia bat dator euskarazko grafiarekin: **fang, hutu, kongo, tutsi...**

Asiako etnietan, grafia egokituta mailegatu ohi dira izenak, batez ere beste alfabeto batzuk erabiltzen dituzten lurraldeetakoak direnak, hala nola **balutx, baxkir, ingux, karatxai, txerkes** edo **txuktxi**. Askotan, gainera, lehendik arautuak dauden leku-izenen osagai dira etnia-izenak (hala gertatzen da aurreko adibideetan, lehendik araututako leku-izen hauetan ageri baitira: *Balutxistan, Baxkiria, Inguxetia, Karatxai, Txerkesia, Txutktxien itsasoa*). Etnia-izen gutxi batzuk, berriz, batez ere Indotxinakoak edo oso ezagunak ez direnak, nazioarteko grafiaz mailegatu dira. Halakoak dira, adibidez, **cham, changpa, khmer** (*khmerera* hizkuntza-izena lehenagotik arautua dago), **rohingya shan** edo **zhuang**.

Ozeanian etnia asko daude, baina gehienak oso txikiak dira, eta oso gutxitan gertatzen da haien izenak erabili beharra. Oro har, izen ezezagun samarrak direnez, euskaraz ere nazioartean erabiltzen den grafiaz idaztea da irizpidea, hau da, mailegu irentsigabetzat jotzea eta grafia ez egokitzea.

Hurrengo orrialdeetan, kontinenteka sailkatuta aurkezten dira etnia-izenak lehenik. Ondoren, zerrenda bakarrean ageri dira guztiak, alfabetoaren hurrenkeran. Azkenik, erdara-euskarak zerrendak ematen dira.

Afrikako herriak eta etniak

Euskara	Gaztelania	Frantsesa	Ingelesa
afar	afar	Afar	Afar
amhara	amhara	Amhara	Amhara
bantu	bantú	Bantou	Bantu
basotho edo sotho	sotho	Basotho	Basotho
beduino	beduino	Bedouin	Bedouin
berbere edo amazig	berebere	Berbère / Amazigh	Berber / Amazigh
chewa	chewa	Chewa	Chewa
dogon	dogón	Dogon	Dogon
fang	fang / pamue	Fang	Fang
fula	fulani /peul / fulbe / fula	Peul / Fulani	Fula / Fulani / Fulbe
guantxe	guanche	Guanche	Guanche
hausa	hausa	Haoussa	Hausa
hutu	hutu	Hutu	Hutu
igbo	igbo / ibo	Igbo / Ibo	Igbo / Ibo
yoruba	yoruba	Yoruba / Yorouba	Yoruba
kavango	kavango	Kavango	Kavango
khoikhoi (lehen: hotentote)	khoikhoi / hotentote	Khoïkhoï / Hottentot	Khoikhoi / Hottentot
kikuyu	kikuyu	Kikuyu	Kikuyu
kongo	kongo	Kongo	Kongo
malgaxe	malgache	Malgache	Malagasy
mandinga	mandinga / mandinka / malinké / mandé / manden	Mandingue	Mandinka / Mandenka / Mandingo / Manding / Malinke
masai	masái	Maasaï	Maasai
ndebele	ndebele	Ndébélé	Ndebele
pedi	pedi	Pedi	Pedi

Euskara	Gaztelania	Frantsesa	Ingelesa
pigmeo	pigmeo	Pygmée	Pygmy
san / boskimano	san / bosquimano	San / Bochimán	San / Bushman
songhai	Songhai	Songhaï	Songhai
soninke	soninké	Soninké	Soninke
swazi	suazi	Swazi	Swazi
tsonga	tsonga /shangaan	Tsonga	Tsonga
tswana	tsuana	Tswana	Tswana
tuareg	tuareg	Touareg	Tuareg
tutsi	tutsi / watusi	Tutsi / Watu(t)si	Tutsi / Watu(t)si
venda	venda	Venda	Venda
wolof	wólof	Wolof	Wolof
xhosa	xhosa	Xhosa	Xhosa
zulu	zulú	Zoulou	Zulu

Asiako herriak eta etniak

Euskara	Gaztelania	Frantsesa	Ingelesa
abaza	abasio / abazin / abaza	Abazine	Abazin / Abazinian / Abaza
abkhaz ¹	abjasio	Abkhaze	Abkhazian / Abkhaz
adige edo zirkasiar ²	adigués / circasiano	Adygué / Circassien	Adyghe / Circassian
aleut	aleuta	Aléoute	Aleut
altai	altái	Altaïen	Altai / Altay
assamdar	asamés	Assamais	Assamese

¹ Abkhaziako Errepublikako herritarrak *abkhaziarrak* dira; eta azbkhaziarren erdiak, gutxi gorabehera, *abkhazak* dira. Hau da, *abkhaziar* hitza Abkhaziako herritartasunari dagokio, eta *abkhaz* hitza, berriz, etniari.

² *Zirkasia* eskualde historiko bat da, Kaukasoko ipar-mendebaldean kokatua, Itsaso Beltzaren ertzean.

Euskara	Gaztelania	Frantsesa	Ingelesa
avar ³	avar	Avar	Avar
balkar ⁴	balkario	Balkar	Balkar
balutx	baluchi	Baloutche	Baloch / Baluch
baxkir ⁵	baskir / baskirio	Bachkir	Bashkir
bengalar	bengalí	Bengali	Bengali
bodo	bodo	Bodo	Bodo
buriat	huriato	Bouriate	Buryat
cham	cham	Cham	Cham
changpa	changpa / champa	Changpa / Champa	Changpa / Champa
dogra	dogra	Dogra	Dogra
dolgan	dolgano	Dolgane	Dolgan
erromani ⁶ / ijito edo buhame	romaní /gitano / zíngaro	Rom / Tsigane / Tzigane	Romani / Roma
evenk	evenki	Evenk	Evenk
han	han	Han	Han
hazara	hazara	Hazara	Hazara
ingux ⁷	ingusetio / ingush	Ingouche	Ingush
jakut	yakuto / yacuto	lakoute / Yakoute	Yakut
kabardino	cabardino	Kabarde	Kabardian / Kabardinian
kalmuk	calmuco	Kalmouk	Kalmyk
kannada	kannada / canarés	Kannada/ Canarais	Kannada / Canarese
karatxai	karachai	Karatchaï	Karachay

3 Pluralean: avarrak.

4 Pluralean: balkarrak.

5 Pluralean: baxkirrak.

6 Erromani testuinguru formaletarako hitza da. Etnia horretako pertsonak izendatzeko hitz tradiziodunak ijito eta buhame dira (baita motxaile ere).

7 Ingux, adiera hertsian, etnia-izena da; Inguxetiako Errepublikako herritarrek, adiera hertsian, inguxetiarrak dira.

Euskara	Gaztelania	Frantsesa	Ingelesa
kareliar	carelio	Carélien	Karelian
karen	karen	Karen	Karen
kazakh ⁸	kazajo	Kazakh	Kazakh
khakas	jakasio	Khakasse	Khakas / Khakass
khanti	janty	Khanty	Khanty
khmer	jemer	Khmer	Khmer
kirgiz ⁹	kirguís / kirguiz	Kirghiz	Kyrgyz / Kyrghyz / Kirghiz
komi	komi	Komi	Komi
mansi	mansi	Mansi	Mansi
mantxu	manchú	Mandchou	Manchhu
mari	mari	Mari	Mari
miao	miao	Miao	Miao
mon	mon	Môn	Mon
mongol	mongol	Mongol	Mongol
mordoviar	mordvino / mordoviano	Mordve	Mordvin
nenets	nenets	Nénèts	Nenet
oirat	oirate	Oïrat	Oïrat
osetiar	osetio	Ossète	Ossetian
paxtun ¹⁰	pastún	Pachtoun	Pashtun
rohingya	rohinyá	Rohingya	Rohingya
sami edo laponiar	sami	Sami / Lapon	Sami / Lapp
shan	shan	Shan	Shan

8 Kazakhstango herritarrak kazakhstandarrak dira, eta kazakhstandar guztiak ez dira kazakhak. Hau da, kazakhstandar hitza Kazakhstango herritartasunari dagokio, eta khazakh hitza, berriz, etniari.

9 Kirgizistango herritarrak kirgizistandarrak dira, eta kirgizistandar guztiak ez dira kirgizak. Hau da, kirgizistandar hitza Kirgizistango herritartasunari dagokio, eta kirgiz hitza, berriz, etniari.

10 1999an paxtuera hizkuntza-izena arautu bazen ere, orain etnia-izena paxtun arautu denez, hizkuntza-izena paxtunera izango da aurrerantzean. Hala ageri da dagoeneko Euskaltzaindiaren Hiztegia: paxtunera.

Euskara	Gaztelania	Frantsesa	Ingelesa
tajik ¹¹	tayiko	Tadjik	Tajik
tamil	tamil	Tamoul	Tamil
tartaro	tártaro	Tatar	Tatar
tibetar	tibetano	Tibétain	Tibetan
tungus	tungú	Toungouse / Toungouze	Tungus / Tunguz
turkmen	turcomano	Turkmène	Turkmen
txerkes	cherquesos / cherqueses	Tcherkesse	Cherkess / Cherkes
txetxen ¹²	checheno	Tchéchéne	Chechen
txuktxi	chukchi / chucoto	Tchouktche	Chukchi
txuvax	chuvasio	Tchouvache	Chuvash
udmurt	udmurto	Oudmourte	Udmurt
uigur ¹³	uigur	Ouïghour	Uyghur
uzbeko ¹⁴	uzbeko	Ouzbek	Uzbek
xerpa	sherpa	Sherpa	Sherpa
zhuang	zhuang	Zhuang	Zhuang
zingales	cingalés	Cingalais	Sinhalese

Ipar Amerikako herriak eta etniak

Euskara	Gaztelania	Frantsesa	Ingelesa
algonkin	algonquino	Algonquin	Algonquin
apatxe	apache	Apache	Apache
arapaho	arapajó	Arapaho	Arapaho

11 Tajikistango herritarrak tajikistandarrak dira, eta tajikistandar guztiak ez dira tajikak. Hau da, tajikistandar hitza Tajikistango herritartasunari dagokio, eta tajik hitza, berriz, etniari.

12 Txetxen, adiera hertsian, etnia-izena da; Txetxeniako Errepublikako herritarrak, adiera hertsian, txetxeniarrak dira.

13 Pluralean: uigurrak.

14 Uzbekistango herritarrak uzbekistandarrak dira, eta uzbekistandar guztiak ez dira uzbekoak. Hau da, uzbekistandar hitza Uzbekistango herritartasunari dagokio, eta uzbeko hitza, berriz, etniari.

Euskara	Gaztelania	Frantsesa	Ingelesa
cree	cree	Cri	Cree
creek	creek	Creek	Creek / Muscogee
crow	crow	Crow	Crow
eskimal	esquimal	Esquimau	Eskimo
hopi	hopi	Hopi	Hopi
huroi	hurón / wyandot	Huron / Wendat	Huron / Wyandot / Wendat
innu ¹⁵	innu / montagnais	Innu / Montagnais	Innu / Montagnais
inuit ¹⁶	inuit	Inuit	Inuit
irokes	iroqués	Iroquois	Iroquois
kiowa	kiowa	Kiowa	Kiowa
komantxe	comanche	Comanche	Comanche
lakota ¹⁷	lakota	Lakota	Lakota
lenape edo delaware	lenape / delaware	Lenape / Delaware	Lenape / Delaware
meskalero	mescalero	Mescalero	Mescalero
metis	metis	Métis	Métis
mikmak	micmac	Micmac	Mi'kmaq / Mi'gmaq
mohawk	mohawk	Mohawk / Agnier	Mohawk
mohikano	mohicano	Mohican	Mohicans / Mahicans
navajo ¹⁸	navajo	Navajo	Navajo / Navaho

15 Lehengo izena, frantses esploratzaileek emana: montagnais.

16 Inuit hitza plurala da berez; singularrean, inuk da Artikoko herri horren izena herri horren hizkuntzan. Nolanahi ere, inuit forma hedatu da nazioartean herria izendatzeko, eta singularrean erabiltzen da, jatorria gorabehera; baita euskaraz ere: inuitak Ipar Amerikako eskualde artikoetan bizi dira; inuiten kultura; Groenlandiako inuit baten argazkia...

17 Herri horren izenaren beste aldaera bat dakota da. Ameriketako Estatu Batuetako bi estaturen izenaren jatorria herri horren izena da, haien lurraldean baitaude (Ipar Dakota eta Hego Dakota).

18 Ahoskera: navajo hitzaren -jo silaba ez da euskara zainduan jo aditzari dagokion bera, baizik eta gaztelaniazko jota hitzeko jo- silabari dagokiona.

Euskara	Gaztelania	Frantsesa	Ingelesa
nez perce	nez percé	Nez-Percé	Nez Perce
oinbeltz	pies negro	Pieds-Noir	Blackfoot
ojibwa edo chippewa	ojibwa / chippewa	Ojibwé / Ojiboués / Anishinaabes	Ojibwe / Ojibwa / Chippewa
Ordokietako indiar	indio de las Llanuras	Indien des Plaines	Plain Indian
pawnee	pawnee	Pawnee	Pawnee
pueblo	pueblo	Pueblo	Pueblo
seminola	semínola	Séminole	Seminole
shawnee	shawnee	Shawnee	Shawnee
siux	siux	Sioux	Sioux
txeiene	cheyene	Cheyenne	Cheyenne
txeroki	cheroqui	Cherokee	Cherokee
txirikahua	chiricahua	Chiricahua	Chiricahua
ute	ute	Ute	Ute
xoxone	shoshón	Shoshone	Shoshone

Erdialdeko Amerikako eta Hego Amerikako herriak eta etniak

Euskara	Gaztelania	Frantsesa	Ingelesa
aimara	aimara	Aymara	Aimara / Aimara
alakalufe edo kawesqar ¹⁹	alakalufe / alacalufe / kawésqar	Alakaluf / Kawésqar	Alacalufe / Kawésqar
azteka	azteca	Aztèque	Aztec
diagita	diaguita	Diaguita	Diaguita
fuegino	fueguino / fuéguido	Fuégien	Fuegian
guarani	guaraní	Guaraní	Guaraní
inka	inca	Inca	Inca

¹⁹ Berek beren buruari ematen dioten izena eta beren hizkuntzaren izena.

Euskara	Gaztelania	Frantsesa	Ingelesa
jagan	yagan / yámana	Yagan / Yamana	Yaghan / Yamana
jibaro	jíbaro	Jivaro	Jivaro
kaltxaki	calchaquí	Calchaquí	Calchaquí
kitxua	quechua / quichua	Quichua / Quéchuá	Quechua
maia	maya	Maya	Maya
maputxe	mapuche / araucano	Mapuche	Mapuche
mexika	mexica	Mexica	Mexica
miskito	misquito	Mosquito / Miskito	Miskito
misteka	mixteco	Mixtèque	Mixtec
muisca edo txibtza	muisca / chibcha	Muisca / Tchibtcha / Chibcha	Muisca / Chibcha
nahua	nahua	Nahua	Nahua
olmeka	olmeca	Olmèque	Olmec
ona edo selknam	ona /selk'nam	Selknam / Ona	Selk'nam /Ona / Onawo
pehuentxe	pehuenche	Pehuenche	Pehuenche
pueltxe	puelche	Puelche	Puelche
rapanui	rapanui	Rapa Nui / Rapanui	Rapa Nui
shuar	shuar	Shuar	Shuar
tehueltxe (lehen, patagoi)	tehuelche / patagon	Tehuelche	Tehuelche
tepaneka	tepaneca	Tépanèque	Tepanec
tolteka	tolteca	Toltèque	Toltec
tupi	tupí	Tupi	Tupi
txarrua	charrúa	Charrúa	Charrúa
txitximeka	chichimeca	Chichimèque	Chichimeca
txono	chono	Chono	Chono
tzotzil	tzotzil	Tzotzil	Tzotzil

Euskara	Gaztelania	Frantsesa	Ingelesa
zapoteka	zapoteca	Zapotèque	Zapotec

Ozeaniako etniak

Euskara	Gaztelania	Frantsesa	Ingelesa
kanak	canaco / kanak	Kanak / Canaque	Kanak
maori	maorí	Maori	Maori
negrito	negrito	Négrito	Negrito
papuar	papú / papúa	Papou	Papuan
txamorro	chamorro	Chamorro	Chamorro

Munduko herriak eta etniak. Kontinente guztiak batera (177 izen)

Euskara	Gaztelania	Frantsesa	Ingelesa
abaza	abasio / abazin / abaza	Abazine	Abazin / Abazinian / Abaza
abkhaz ²⁰	abjasio	Abkhaze	Abkhazian / Abkhaz
adige edo zirkasiar ²¹	adigués / circasiano	Adygué / Circassien	Adyghe / Circassian
afar	afar	Afar	Afar
aimara	aimara	Aymara	Aimara / Aimara
alakalufe edo kawesqar ²²	alakalufe / alacalufe / kawésqar	Alakaluf / Kawésqar	Alacalufe / Kawésqar
aleut	aleuta	Aléoute	Aleut
algonkin	algonquino	Algonquin	Algonquin
altai	altái	Altaïen	Altai / Altay
amhara	amhara	Amhara	Amhara
apatxe	apache	Apache	Apache
arapaho	arapajó	Arapaho	Arapaho
assamdar	asamés	Assamais	Assamese
avar ²³	avar	Avar	Avar
azteka	azteca	Aztèque	Aztec
balkar ²⁴	balkario	Balkar	Balkar
balutx	baluchi	Baloutche	Baloch / Baluch
bantu	bantú	Bantou	Bantu
basotho edo sotho	sotho	Basotho	Basotho

²⁰ Abkhaziako Errepublikako herritarrak *abkhaziarrek* dira; eta azbkhaziarren erdiak, gutxi gorabehera, *abkhazak* dira. Hau da, *abkhaziar* hitza Abkhaziako herritartasunari dagokio, eta *abkhaz* hitza, berriz, etniari.

²¹ *Zirkasia* eskualde historiko bat da, Kaukasoko ipar-mendebaldean kokatua, Itsaso Beltzaren ertzean.

²² Berek beren buruari ematen dioten izena eta beren hizkuntzaren izena.

²³ Pluralean: *avarrak*.

²⁴ Pluralean: *balkarrak*.

Euskara	Gaztelania	Frantsesa	Ingelesa
baxkir ²⁵	baskir / baskirio	Bachkir	Bashkir
beduino	beduino	Bedouin	Bedouin
bengalar	bengalí	Bengali	Bengali
berbere edo amazig	berebere	Berbère / Amazigh	Berber / Amazigh
bodo	bodo	Bodo	Bodo
buriat	huriato	Bouriate	Buryat
cham	cham	Cham	Cham
changpa	changpa / champa	Changpa / Champa	Changpa / Champa
chewa	chewa	Chewa	Chewa
cree	cree	Cri	Cree
creek	creek	Creek	Creek / Muscogee
crow	crow	Crow	Crow
diagita	diaguita	Diaguita	Diaguita
dogon	dogón	Dogon	Dogon
dogra	dogra	Dogra	Dogra
dolgan	dolgano	Dolgane	Dolgan
erromani ²⁶ / ijito edo buhame	romaní / gitano / zíngaro	Rom / Tsigane / Tzigane	Romani / Roma
eskimal	esquimal	Esquimau	Eskimo
evenk	evenki	Evenk	Evenk
fang	fang / pamue	Fang	Fang
fuegino	fueguino / fuéguido	Fuégien	Fuegian
fula	fulani / peul / fulbe / fula	Peul / Fulani	Fula / Fulani / Fulbe
guantxe	guanche	Guanche	Guanche
guarani	guaraní	Guaraní	Guaraní

²⁵ Pluralean: *baxkirrak*.

²⁶ *Erromani* testuinguru formaletarako hitza da. Etnia horretako pertsonak izendatzeko hitz tradizioidunak *ijito* eta *buhame* dira (baita *motxaile* ere).

Euskara	Gaztelania	Frantsesa	Ingelesa
han	han	Han	Han
hausa	hausa	Haoussa	Hausa
hazara	hazara	Hazara	Hazara
hopi	hopi	Hopi	Hopi
huroi	hurón / wyandot	Huron / Wendat	Huron / Wyandot / Wendat
hutu	hutu	Hutu	Hutu
igbo	igbo / ibo	Igbo / Ibo	Igbo / Ibo
ingux ²⁷	ingusetio / ingush	Ingouche	Ingush
inka	inca	Inca	Inca
innu ²⁸	innu / montagnais	Innu / Montagnais	Innu / Montagnais
inuit ²⁹	inuit	Inuit	Inuit
irokes	iroqués	Iroquois	Iroquois
jagan	yagan / yámana	Yagan / Yamana	Yaghan / Yamana
jakut	yakuto / yacuto	lakoute / Yakoute	Yakut
jibaro	jíbaro	Jivaro	Jivaro
yoruba	yoruba	Yoruba / Yorouba	Yoruba
kabardino	cabardino	Kabarde	Kabardian / Kabardinian
kalmuk	calmuco	Kalmouk	Kalmyk
kaltxaki	calchaquí	Calchaquí	Calchaquí
kanak	canaco / kanak	Kanak / Canaque	Kanak

²⁷ *Ingux*, adiera hertsian, etnia-izena da; Inguxetiako Errepublikako herritarrak, adiera hertsian, *inguxetiar* dira.

²⁸ Lehengo izena, frantses esploratzaileek emana: *montagnais*.

²⁹ *Inuit* hitza plurala da berez; singularrean, *inuk* da Artikoko herri horren izena herri horren hizkuntzan. Nolanahi ere, *inuit* forma hedatu da nazioartean herria izendatzeko, eta singularrean erabiltzen da, jatorria gorabehera; baita euskaraz ere: *inuitak Ipar Amerikako eskualde artikoetan bizi dira; inuiten kultura; Groenlandiako inuit baten argazkia...*

Euskara	Gaztelania	Frantsesa	Ingelesa
kannada	kannada / canarés	Kannada/ Canarais	Kannada / Canarese
karatxai	karachai	Karatchaï	Karachay
kareliar	carelio	Carélien	Karelian
karen	karen	Karen	Karen
kavango	kavango	Kavango	Kavango
kazakh ³⁰	kazajo	Kazakh	Kazakh
khakas	jakasio	Khakasse	Khakas / Khakass
khanti	janty	Khanty	Khanty
khmer	jemer	Khmer	Khmer
khoikhoi (lehen: hotentote)	khoikhoi / hotentote	Khoïkhoï / Hottentot	Khoikhoi / Hottentot
kikuyu	kikuyu	Kikuyu	Kikuyu
kiowa	kiowa	Kiowa	Kiowa
kirgiz ³¹	kirguís / kirguiz	Kirghiz	Kyrgyz / Kyrghyz / Kirghiz
kitxua	quechua / quichua	Quichua / Quéchua	Quechua
komantxe	comanche	Comanche	Comanche
komi	komi	Komi	Komi
kongo	kongo	Kongo	Kongo
lakota ³²	lakota	Lakota	Lakota
lenape edo delaware	lenape / delaware	Lenape / Delaware	Lenape / Delaware
maia	maya	Maya	Maya
malgaxe	malgache	Malgache	Malagasy

³⁰ Kazakhstango herritarrak kazakhstandarrak dira, eta kazakhstandar guztiak ez dira kazakhak. Hau da, *kazakhstandar* hitza Kazakhstango herritartasunari dagokio, eta *khazakh* hitza, berriz, etniari.

³¹ Kirgizistango herritarrak kirgizistandarrak dira, eta kirgizistandar guztiak ez dira kirgizak. Hau da, *kirgizistandar* hitza Kirgizistango herritartasunari dagokio, eta *kirgiz* hitza, berriz, etniari.

³² Herri horren izenaren beste aldaera bat *dakota* da. Ameriketako Estatu Batuetako bi estaturen izenaren jatorria herri horren izena da, haien lurraldean baitaude (Ipar Dakota eta Hego Dakota).

Euskara	Gaztelania	Frantsesa	Ingelesa
mandinga	mandinga / mandinka / malinké / mandé / manden	Mandingue	Mandinka / Mandenka / Mandingo / Manding / Malinke
mansi	mansi	Mansi	Mansi
mantxu	manchú	Mandchou	Manchhu
maori	maorí	Maori	Maori
maputxe	mapuche / araucano	Mapuche	Mapuche
mari	mari	Mari	Mari
masai	masái	Maasai	Maasai
meskalero	mescalero	Mescalero	Mescalero
metis	metis	Métis	Métis
mexika	mexica	Mexica	Mexica
miao	miao	Miao	Miao
mikmak	micmac	Micmac	Mi'kmaq / Mi'gmaq
miskito	misquito	Mosquito / Miskito	Miskito
misteka	mixteco	Mixtèque	Mixtec
mohawk	mohawk	Mohawk / Agnier	Mohawk
mohikano	mohicano	Mohican	Mohicans / Mahicans
mon	mon	Môn	Mon
mongol	mongol	Mongol	Mongol
mordoviar	mordvino / mordoviano	Mordve	Mordvin
muisca edo txibtxa	muisca / chibcha	Muisca / Tchibtcha / Chibcha	Muisca / Chibcha
nahua	nahua	Nahua	Nahua

Euskara	Gaztelania	Frantsesa	Ingelesa
navajo ³³	navajo	Navajo	Navajo / Navaho
ndebele	ndebele	Ndébélé	Ndebele
negrito	negrito	Négrito	Negrito
nenets	nenets	Nénèts	Nenet
nez perce	nez percé	Nez-Percé	Nez Perce
oinbeltz	pies negro	Pieds-Noir	Blackfoot
oirat	oirate	Oïrat	Oïrat
ojibwa edo chippewa	ojibwa / chippewa	Ojibwé / Ojiboués / Anishinaabes	Ojibwe / Ojibwa / Chippewa
olmeka	olmeca	Olmèque	Olmec
ona edo selknam	ona /selk'nam	Selknam / Ona	Selk'nam /Ona / Onawo
Ordokietako indiar	indio de las Llanuras	Indien des Plaines	Plain Indian
osetiar	osetio	Ossète	Ossetian
papuar	papú / papúa	Papou	Papuan
pawnee	pawnee	Pawnee	Pawnee
paxtun ³⁴	pastún	Pachtoun	Pashtun
pedi	pedi	Pedi	Pedi
pehuentxe	pehuenche	Pehuenche	Pehuenche
pigmeo	pigmeo	Pygmée	Pygmy
pueblo	pueblo	Pueblo	Pueblo
pueltxe	puelche	Puelche	Puelche
rapanui	rapanui	Rapa Nui / Rapanui	Rapa Nui
rohingya	rohinyá	Rohingya	Rohingya
sami edo laponiar	sami	Sami / Lapon	Sami / Lapp

³³ Ahoskera: *navajo* hitzaren *-jo* silaba ez da euskara zainduan *jo* aditzari dagokion bera, baizik eta gaztelaniazko *jota* hitzeko *jo*-silabari dagokiona.

³⁴ 1999an *paxtuera* hizkuntza-izena arautu bazen ere, orain etnia-izena *paxtun* arautu denez, hizkuntza-izena *paxtunera* izango da aurrerantzean. Hala ageri da dagoeneko *Euskaltzaindiaren Hiztegia*n: *paxtunera*.

Euskara	Gaztelania	Frantsesa	Ingelesa
san / boskimano	san / bosquimano	San / Bochimán	San / Bushman
seminola	semínola	Séminole	Seminole
shan	shan	Shan	Shan
shawnee	shawnee	Shawnee	Shawnee
shuar	shuar	Shuar	Shuar
siux	siux	Sioux	Sioux
songhai	Songhai	Songhaï	Songhai
soninke	soninké	Soninké	Soninke
swazi	suazi	Swazi	Swazi
tajik ³⁵	tayiko	Tadjik	Tajik
tamil	tamil	Tamoul	Tamil
tartaro	tártaro	Tatar	Tatar
tehueltxe (lehen, patagoi)	tehuelche / patagon	Tehuelche	Tehuelche
tepaneka	tepaneca	Tépanèque	Tepanec
tibetar	tibetano	Tibétain	Tibetan
tolteka	tolteca	Toltèque	Toltec
tsonga	tsonga /shangaan	Tsonga	Tsonga
tswana	tsuana	Tswana	Tswana
tuareg	tuareg	Touareg	Tuareg
tungus	tungú	Toungouse / Toungouze	Tungus / Tunguz
tupi	tupí	Tupi	Tupi
turkmen	turcomano	Turkmène	Turkmen
tutsi	tutsi / watusi	Tutsi / Watu(t)si	Tutsi / Watu(t)si
txamorro	chamorro	Chamorro	Chamorro
txarrua	charrúa	Charrúa	Charrúa

³⁵ Tajikistango herritarrak tajikistandarrak dira, eta tajikistandar guztiak ez dira tajikak. Hau da, *tajikistandar* hitza Tajikistango herritartasunari dagokio, eta *tajik* hitza, berriz, etniari.

Euskara	Gaztelania	Frantsesa	Ingelesa
txeiene	cheyene	Cheyenne	Cheyenne
txerkes	cherquesos / cherqueses	Tcherkesse	Cherkess / Cherkes
txeroki	cheroqui	Cherokee	Cherokee
txetxen ³⁶	checheno	Tchéchéne	Chechen
txirikahua	chiricahua	Chiricahua	Chiricahua
txitximeka	chichimeca	Chichimèque	Chichimeca
txono	chono	Chono	Chono
txuktxi	chukchi / chucoto	Tchouktche	Chukchi
txuvax	chuvasio	Tchouvache	Chuvash
tzotzil	tzotzil	Tzotzil	Tzotzil
udmurt	udmurto	Oudmourte	Udmurt
uigur ³⁷	uigur	Ouïghour	Uyghur
ute	ute	Ute	Ute
uzbeko ³⁸	uzbeko	Ouzbek	Uzbek
venda	venda	Venda	Venda
wolof	wólof	Wolof	Wolof
xerpa	sherpa	Sherpa	Sherpa
xhosa	xhosa	Xhosa	Xhosa
xoxone	shoshón	Shoshone	Shoshone
zapoteka	zapoteca	Zapotèque	Zapotec
zhuang	zhuang	Zhuang	Zhuang
zingales	cingalés	Cingalais	Sinhalese
zulu	zulú	Zoulou	Zulu

³⁶ *Txetxen*, adiera hertsian, etnia-izena da; Txetxeniako Errepublikako herritarrak, adiera hertsian, *txetxeniarrak* dira.

³⁷ Pluralean: *uigurrak*.

³⁸ Uzbekistango herritarrak uzbekistandarrak dira, eta uzbekistandar guztiak ez dira uzbekoak. Hau da, *uzbekistandar* hitza Uzbekistango herritartasunari dagokio, eta *uzbeko* hitza, berriz, etniari.

GAZTELANIA-EUSKARA

Gaztelania	Euskara
abasio / abazin / abaza	abaza
abjasio	abkhaz ³⁹
adigués / circasiano	adige edo zirkasiar ⁴⁰
afar	afar
aimara	aimara
alakalufe / alacalufe / kawésqar	alakalufe edo kawesqar ⁴¹
aleuta	aleut
algonquino	algonkin
altái	altai
amhara	amhara
apache	apatxe
arapajó	arapaho
asamés	assamdar
avar	avar ⁴²
azteca	azteka
balkario	balkar ⁴³
baluchi	balutx
bantú	bantu
baskir / baskirio	baxkir ⁴⁴
beduino	beduino
bengalí	bengalar
berebere	berbere edo amazig
bodo	bodo

³⁹ Abkhaziako Errepublikako herritarrek *abkhaziarrek* dira; eta azbkhaziarren erdiak, gutxi gorabehera, *abkhazak* dira. Hau da, *abkhaziar* hitza Abkhaziako herritartasunari dagokio, eta *abkhaz* hitza, berriz, etniari.

⁴⁰ *Zirkasia* eskualde historiko bat da, Kaukasoko ipar-mendebaldean kokatua, Itsaso Beltzaren ertzean.

⁴¹ Berek beren buruari ematen dioten izena eta beren hizkuntzaren izena.

⁴² Pluralean: *avarrak*.

⁴³ Pluralean: *balkarrak*.

⁴⁴ Pluralean: *baxkirrak*.

Gaztelania	Euskara
huriato	huriat
cabardino	kabardino
calchaquí	kaltxaki
calmuco	kalmuk
canaco / kanak	kanak
carelio	kareliar
cham	cham
chamorro	txamorro
changpa / champa	changpa
charrúa	txarrua
checheno	txetxen⁴⁵
cheroqui	txeroki
cherquesos / cherqueses	txerkes
chewa	chewa
cheyene	txeiene
chichimeca	txitximeka
chiricahua	txirikahua
chono	txono
chukchi / chucoto	txuktxi
chuvasio	txuvax
cingalés	zingales
comanche	komantxe
cree	cree
creek	creek
crow	crow
diaguita	diagita
dogón	dogon
dogra	dogra
dolgano	dolgan

⁴⁵ *Txetxen*, adiera hertsian, etnia-izena da; Txetxeniako Errepublikako herritarrak, adiera hertsian, *txetxeniarrak* dira.

Gaztelania	Euskara
esquimal	eskimal
evenki	evenk
fang / pamue	fang
fueguino / fuéguido	fuegino
fulani /peul / fulbe / fula	fula
guanche	guantxe
guaraní	guarani
han	han
hausa	hausa
hazara	hazara
hopi	hopi
hurón / wyandot	huroi
hutu	hutu
igbo / ibo	igbo
inca	inka
indio de las Llanuras	Ordokietako indiar
ingusetio / ingush	ingux ⁴⁶
innu / montagnais	innu ⁴⁷
inuit	inuit ⁴⁸
iroqués	irokes
jakasio	khakas
janty	khanti
jemer	khmer
jíbaro	jibaro
kannada / canarés	kannada
karachai	karatxai

⁴⁶ *Ingux*, adiera hertsian, etnia-izena da; Inguxetiako Errepublikako herritarrak, adiera hertsian, *inguxetiarrak* dira.

⁴⁷ Lehengo izena, frantses esploratzaileek emana: *montagnais*.

⁴⁸ *Inuit* hitza plurala da berez; singularrean, *inuk* da Artikoko herri horren izena herri horren hizkuntzan. Nolanahi ere, *inuit* forma hedatu da nazioartean herria izendatzeko, eta singularrean erabiltzen da, jatorria gorabehera; baita euskaraz ere: *inuitak Ipar Amerikako eskualde artikoetan bizi dira; inuiten kultura; Groenlandiako inuit baten argazkia...*

Gaztelania	Euskara
karen	karen
kavango	kavango
kazajo	kazakh ⁴⁹
khoikhoi / hotentote	khoikhoi (lehen: hotentote)
kikuyu	kikuyu
kiowa	kiowa
kirguís / kirguiz	kirgiz ⁵⁰
komi	komi
kongo	kongo
lakota	lakota ⁵¹
lenape / delaware	lenape edo delaware
malgache	malgaxe
manchú	mantxu
mandinga / mandinka / malinké / mandé / manden	mandinga
mansi	mansi
maorí	maori
mapuche / araucano	maputxe
mari	mari
masái	masai
maya	maia
mescalero	meskalero
metís	metis
mexica	mexika
miao	miao
micmac	mikmak

⁴⁹ Kazakhstango herritarrak kazakhstandarrak dira, eta kazakhstandar guztiak ez dira kazakhak. Hau da, *kazakhstandar* hitza Kazakhstango herritartasunari dagokio, eta *khazakh* hitza, berriz, etniari.

⁵⁰ Kirgizistango herritarrak kirgizistandarrak dira, eta kirgizistandar guztiak ez dira kirgizak. Hau da, *kirgizistandar* hitza Kirgizistango herritartasunari dagokio, eta *kirgiz* hitza, berriz, etniari.

⁵¹ Herri horren izenaren beste aldaera bat *dakota* da. Ameriketako Estatu Batuetako bi estaturen izenaren jatorria herri horren izena da, haien lurraldean baitaude (Ipar Dakota eta Hego Dakota).

Gaztelania	Euskara
misquito	miskito
mixteco	misteka
mohawk	mohawk
mohicano	mohikano
mon	mon
mongol	mongol
mordvino / mordoviano	mordoviar
muisca / chibcha	muiska edo txibtxa
nahua	nahua
navajo	navajo⁵²
ndebele	ndebele
negrito	negrito
nenets	nenets
nez percé	nez perce
oirate	oirat
ojibwa / chippewa	ojibwa edo chippewa
olmeca	olmeka
ona /selk'nam	ona edo selknam
osetio	osetiar
papú / papúa	papuar
pastún	paxtun⁵³
pawnee	pawnee
pedi	pedi
pehuenche	pehuentxe
pies negro	oinbeltz
pigmeo	pigmeo
pueblo	pueblo

⁵² Ahoskera: *navajo* hitzaren *-jo* silaba ez da euskara zainduan *jo* aditzari dagokion bera, baizik eta gaztelaniazko *jota* hitzeko *jo-* silabari dagokiona.

⁵³ 1999an *paxtuera* hizkuntza-izena arautu bazen ere, orain etnia-izena *paxtun* arautu denez, hizkuntza-izena *paxtunera* izango da aurrerantzean. Hala ageri da dagoeneko *Euskaltzaindiaren Hiztegian*: *paxtunera*.

Gaztelania	Euskara
puelche	pueltxe
quechua / quichua	kitxua
rapanui	rapanui
rohinyá	rohingya
romaní /gitano / zíngaro	erromani ⁵⁴ / ijito edo buhame
sami	sami edo laponiar
san / bosquimano	san / boskimano
semínola	seminola
shan	shan
shawnee	shawnee
sherpa	xerpa
shoshón	xoxone
shuar	shuar
siux	siux
Songhai	songhai
soninké	soninke
sotho	basotho edo sotho
suazi	swazi
tamil	tamil
tártaro	tartaro
tayiko	tajik ⁵⁵
tehuelche / patagon	tehueltxe (lehen, patagoi)
tepaneca	tepaneka
tibetano	tibetar
tolteca	tolteka
tsonga /shangaan	tsonga
tsuana	tswana

⁵⁴ *Erromani* testuinguru formaletarako hitza da. Etnia horretako pertsonak izendatzeko hitz tradiziodunak *ijito* eta *buhame* dira (baita *motxaile* ere).

⁵⁵ Tajikistango herritarrak tajikistandarrak dira, eta tajikistandar guztiak ez dira tajikak. Hau da, *tajikistandar* hitza Tajikistango herritartasunari dagokio, eta *tajik* hitza, berriz, etniari.

Gaztelania	Euskara
tuareg	tuareg
tungú	tungus
tupí	tupi
turcomano	turkmen
tutsi / watusi	tutsi
tzotzil	tzotzil
udmurto	udmurt
uigur	uigur ⁵⁶
ute	ute
uzbeko	uzbeko ⁵⁷
venda	venda
wólof	wolof
xhosa	xhosa
yagan / yámana	jagan
yakuto / yacuto	jakut
yoruba	yoruba
zapoteca	zapoteka
zhuang	zhuang
zulú	zulu

⁵⁶ Pluralean: *uigurrak*.

⁵⁷ Uzbekistango herritarrak uzbekistandarrak dira, eta uzbekistandar guztiak ez dira uzbekoak. Hau da, *uzbekistandar* hitza Uzbekistango herritartasunari dagokio, eta *uzbeko* hitza, berriz, etniari.

FRANTSESA-EUSKARA

Frantsesa	Euskara
Abazine	abaza
Abkhaze	abkhaz ⁵⁸
Adygué / Circassien	adige edo zirkasiar ⁵⁹
Afar	afar
Alakaluf / Kawésqar	alakalufe edo kawesqar ⁶⁰
Aléoute	aleut
Algonquin	algonkin
Altaïen	altai
Amhara	amhara
Apache	apatxe
Arapaho	arapaho
Assamais	assamdar
Avar	avar ⁶¹
Aymara	aimara
Aztèque	azteka
Bachkir	baxkir ⁶²
Balkar	balkar ⁶³
Baloutche	balutx
Bantou	bantu
Basotho	basotho edo sotho
Bedouin	beduino
Bengali	bengalar
Berbère / Amazigh	berbere edo amazig

⁵⁸ Abkhaziako Errepublikako herritarrak *abkhaziar* dira; eta azbkhaziarren erdiak, gutxi gorabehera, *abkhazak* dira. Hau da, *abkhaziar* hitza Abkhaziako herritartasunari dagokio, eta *abkhaz* hitza, berriz, etniari.

⁵⁹ *Zirkasia* eskualde historiko bat da, Kaukasoko ipar-mendebaldean kokatua, Itsaso Beltzaren ertzean.

⁶⁰ Berek beren buruari ematen dioten izena eta beren hizkuntzaren izena.

⁶¹ Pluralean: *avarrak*.

⁶² Pluralean: *baxkirrak*.

⁶³ Pluralean: *balkarrak*.

Frantsesa	Euskara
Bodo	bodo
Bouriate	buriat
Calchaquí	kaltxaki
Carélien	kareliar
Cham	cham
Chamorro	txamorro
Changpa / Champa	changpa
Charrúa	txarrua
Cherokee	txeroki
Chewa	chewa
Cheyenne	txeiene
Chichimèque	txitximeka
Chiricahua	txirikahua
Chono	txono
Cingalais	zingales
Comanche	komantxe
Creek	creek
Cri	cree
Crow	crow
Diaguita	diagita
Dogon	dogon
Dogra	dogra
Dolgane	dolgan
Esquimau	eskimal
Evenk	evenk
Fang	fang
Fuégien	fuegino
Guanche	guantxe
Guaraní	guarani
Han	han

Frantsesa	Euskara
Haoussa	hausa
Hazara	hazara
Hopi	hopi
Huron / Wendat	huroi
Hutu	hutu
lakoute / Yakoute	jakut
Igbo / Ibo	igbo
Inca	inka
Indien des Plaines	Ordokietako indiar
Ingouche	ingux ⁶⁴
Innu / Montagnais	innu ⁶⁵
Inuit	inuit ⁶⁶
Iroquois	irokes
Jivaro	jibaro
Kabarde	kabardino
Kalmouk	kalmuk
Kanak / Canaque	kanak
Kannada/ Canarais	kannada
Karatchai	karatxai
Karen	karen
Kavango	kavango
Kazakh	kazakh ⁶⁷
Khakasse	khakas
Khanty	khanti
Khmer	khmer

⁶⁴ *Ingux*, adiera hertsian, etnia-izena da; Inguxetiako Errepublikako herritarrak, adiera hertsian, *inguxetiarrak* dira.

⁶⁵ Lehengo izena, frantses esploratzaileek emana: *montagnais*.

⁶⁶ *Inuit* hitza plurala da berez; singularrean, *inuk* da Artikoko herri horren izena herri horren hizkuntzan. Nolanahi ere, *inuit* forma hedatu da nazioartean herria izendatzeko, eta singularrean erabiltzen da, jatorria gorabehera; baita euskaraz ere: *inuitak Ipar Amerikako eskualde artikoetan bizi dira; inuiten kultura; Groenlandiako inuit baten argazkia...*

⁶⁷ Kazakhstango herritarrak kazakhstandarrak dira, eta kazakhstandar guztiak ez dira kazakhak. Hau da, *kazakhstandar* hitza Kazakhstango herritartasunari dagokio, eta *khazakh* hitza, berriz, etniari.

Frantsesa	Euskara
Khoïkhoï / Hottentot	khoikhoi (lehen: hotentote)
Kikuyu	kikuyu
Kiowa	kiowa
Kirghiz	kirgiz ⁶⁸
Komi	komi
Kongo	kongo
Lakota	lakota ⁶⁹
Lenape / Delaware	lenape edo delaware
Maasaï	masai
Malgache	malgaxe
Mandchou	mantxu
Mandingue	mandinga
Mansi	mansi
Maori	maori
Mapuche	maputxe
Mari	mari
Maya	maia
Mescalero	meskalero
Métis	metis
Mexica	mexika
Miao	miao
Micmac	mikmak
Mixtèque	misteka
Mohawk / Agnier	mohawk
Mohican	mohikano
Môn	mon
Mongol	mongol

⁶⁸ Kirgizistango herritarrak kirgizistandarrak dira, eta kirgizistandar guztiak ez dira kirgizak. Hau da, *kirgizistandar* hitza Kirgizistango herritartasunari dagokio, eta *kirgiz* hitza, berriz, etniari.

⁶⁹ Herri horren izenaren beste aldaera bat *dakota* da. Ameriketako Estatu Batuetako bi estaturen izenaren jatorria herri horren izena da, haien lurraldean baitaude (Ipar Dakota eta Hego Dakota).

Frantsesa	Euskara
Mordve	mordoviar
Mosquito / Miskito	miskito
Muisca / Tchibtcha / Chibcha	muiska edo txibtxa
Nahua	nahua
Navajo	navajo ⁷⁰
Ndébélé	ndebele
Négrito	negrito
Nénèts	nenets
Nez-Percé	nez perce
Oïrat	oirat
Ojibwé / Ojiboués / Anishinaabes	ojibwa edo chippewa
Olmèque	olmeka
Ossète	osetiar
Oudmourte	udmurt
Ouïghour	uigur ⁷¹
Ouzbek	uzbeko ⁷²
Pachtoun	paxtun ⁷³
Papou	papuar
Pawnee	pawnee
Pedi	pedi
Pehuenche	pehuentxe
Peul / Fulani	fula
Pieds-Noir	oinbeltz
Pueblo	pueblo
Puelche	pueltxe

⁷⁰ Ahoskera: *navajo* hitzaren *-jo* silaba ez da euskara zainduan *jo* aditzari dagokion bera, baizik eta gaztelaniazko *jota* hitzeko *jo-* silabari dagokiona.

⁷¹ Pluralean: *uigurrak*.

⁷² Uzbekistango herritarrak uzbekistandarrak dira, eta uzbekistandar guztiak ez dira uzbekoak. Hau da, *uzbekistandar* hitza Uzbekistango herritartasunari dagokio, eta *uzbeko* hitza, berriz, etniari.

⁷³ 1999an *paxtuera* hizkuntza-izena arautu bazen ere, orain etnia-izena *paxtun* arautu denez, hizkuntza-izena *paxtunera* izango da aurrerantzean. Hala ageri da dagoeneko *Euskaltzaindiaren Hiztegian*: *paxtunera*.

Frantsesa	Euskara
Pygmée	pigmeo
Quichua / Quéchua	kitxua
Rapa Nui / Rapanui	rapanui
Rohingya	rohingya
Rom / Tsigane / Tzigane	erromani⁷⁴ / ijito edo buhame
Sami / Lapon	sami edo laponiar
San / Bochiman	san / boskimano
Selknam / Ona	ona edo selknam
Séminole	seminola
Shan	shan
Shawnee	shawnee
Sherpa	xerpa
Shoshone	xoxone
Shuar	shuar
Sioux	siux
Songhai	songhai
Soninké	soninke
Swazi	swazi
Tadjik	tajik⁷⁵
Tamoul	tamil
Tatar	tartaro
Tcherkesse	txerkes
Tchéchéne	txetxen⁷⁶
Tchouktche	txuktxi
Tchouvache	txuvax
Tehuelche	tehueltxe (lehen, patagoi)

⁷⁴ *Erromani* testuinguru formaletarako hitza da. Etnia horretako pertsonak izendatzeko hitz tradizioidunak *ijito* eta *buhame* dira (baita *motxaile* ere).

⁷⁵ Tajikistango herritarrak tajikistandarrak dira, eta tajikistandar guztiak ez dira tajikak. Hau da, *tajikistandar* hitza Tajikistango herritartasunari dagokio, eta *tajik* hitza, berriz, etniari.

⁷⁶ *Txetxen*, adiera hertsian, etnia-izena da; Txetxeniako Errepublikako herritarrak, adiera hertsian, *txetxeniarrak* dira.

Frantsesa	Euskara
Tépanèque	tepaneka
Tibétain	tibetar
Toltèque	tolteka
Touareg	tuareg
Toungouse / Toungouze	tungus
Tsonga	tsonga
Tswana	tswana
Tupi	tupi
Turkmène	turkmen
Tutsi / Watu(t)si	tutsi
Tzotzil	tzotzil
Ute	ute
Venda	venda
Wolof	wolof
Xhosa	xhosa
Yagan / Yamana	jagan
Yoruba / Yorouba	yoruba
Zapotèque	zapoteka
Zhuang	zhuang
Zoulou	zulu

INGELESA-EUSKARA

Ingelesa	Euskara
Abazin / Abazinian / Abaza	abaza
Abkhazian / Abkhaz	abkhaz ⁷⁷
Adyghe / Circassian	adige edo zirkasiar ⁷⁸
Afar	afar
Aimara / Aimara	aimara
Alacalufe / Kawésqar	alacalufe edo kawesqar ⁷⁹
Aleut	aleut
Algonquin	algonkin
Altai / Altay	altai
Amhara	amhara
Apache	apatxe
Arapaho	arapaho
Assamese	assamdar
Avar	avar ⁸⁰
Aztec	azteka
Balkar	balkar ⁸¹
Baloch / Baluch	balutx
Bantu	bantu
Bashkir	baxkir ⁸²
Basotho	basotho edo sotho
Bedouin	beduino
Bengali	bengalar
Berber / Amazigh	berbere edo amazig

⁷⁷ Abkhaziako Errepublikako herritarrak *abkhaziar* dira; eta abkhaziarren erdiak, gutxi gorabehera, *abkhazak* dira. Hau da, *abkhaziar* hitza Abkhaziako herritartasunari dagokio, eta *abkhaz* hitza, berriz, etniari.

⁷⁸ *Zirkasia* eskualde historiko bat da, Kaukasoko ipar-mendebaldean kokatua, Itsaso Beltzaren ertzean.

⁷⁹ Berek beren buruari ematen dioten izena eta beren hizkuntzaren izena.

⁸⁰ Pluralean: *avarrak*.

⁸¹ Pluralean: *balkarrak*.

⁸² Pluralean: *baxkirrak*.

Ingelesa	Euskara
Blackfoot	oinbeltz
Bodo	bodo
Buryat	buriat
Calchaquí	kaltxaki
Cham	cham
Chamorro	txamorro
Changpa / Champa	changpa
Charrúa	txarrua
Chechen	txetxen ⁸³
Cherkess / Cherkes	txerkes
Cherokee	txeroki
Chewa	chewa
Cheyenne	txeiene
Chichimeca	txitximeka
Chiricahua	txirikahua
Chono	txono
Chukchi	txuktxi
Chuvash	txuvax
Comanche	komantxe
Cree	cree
Creek / Muscogee	creek
Crow	crow
Diaguita	diagita
Dogon	dogon
Dogra	dogra
Dolgan	dolgan
Eskimo	eskimal
Evenk	evenk
Fang	fang

⁸³ *Txetxen*, adiera hertsian, etnia-izena da; Txetxeniako Errepublikako herritarrak, adiera hertsian, *txetxeniarrak* dira.

Ingelesa	Euskara
Fuegian	fuegino
Fula / Fulani / Fulbe	fula
Guanche	guantxe
Guarani	guarani
Han	han
Hausa	hausu
Hazara	hazara
Hopi	hopi
Huron / Wyandot / Wendat	huroi
Hutu	hutu
Igbo / Ibo	igbo
Inca	inka
Ingush	ingux ⁸⁴
Innu / Montagnais	innu ⁸⁵
Inuit	inuit ⁸⁶
Iroquois	irokes
Jivaro	jibaro
Kabardian / Kabardinian	kabardino
Kalmyk	kalmuk
Kanak	kanak
Kannada / Canarese	kannada
Karachay	karatxai
Karelian	kareliar
Karen	karen
Kavango	kavango

⁸⁴ *Ingux*, adiera hertsian, etnia-izena da; Inguxetiako Errepublikako herritarrak, adiera hertsian, *inguxetiarrak* dira.

⁸⁵ Lehengo izena, frantses esploratzaileek emana: *montagnais*.

⁸⁶ *Inuit* hitza plurala da berez; singularrean, *inuk* da Artikoko herri horren izena herri horren hizkuntzan. Nolanahi ere, *inuit* forma hedatu da nazioartean herria izendatzeko, eta singularrean erabiltzen da, jatorria gorabehera; baita euskaraz ere: *inuitak Ipar Amerikako eskualde artikoetan bizi dira; inuiten kultura; Groenlandiako inuit baten argazkia...*

Ingelesa	Euskara
Kazakh	kazakh ⁸⁷
Khakas / Khakass	khakas
Khanty	khanti
Khmer	khmer
Khoikhoi / Hottentot	khoikhoi (lehen: hotentote)
Kikuyu	kikuyu
Kiowa	kiowa
Komi	komi
Kongo	kongo
Kyrgyz / Kyrghyz / Kirghiz	kirgiz ⁸⁸
Lakota	lakota ⁸⁹
Lenape / Delaware	lenape edo delaware
Maasai	masai
Malagasy	malgaxe
Manchhu	mantxu
Mandinka / Mandenka / Mandingo / Manding / Malinke	mandinga
Mansi	mansi
Maori	maori
Mapuche	maputxe
Mari	mari
Maya	maia
Mescalero	meskalero
Métis	metis
Mexica	mexika
Miao	miao

⁸⁷ Kazakhstango herritarrak kazakhstandarrak dira, eta kazakhstandar guztiak ez dira kazakhak. Hau da, *kazakhstandar* hitza Kazakhstango herritartasunari dagokio, eta *khazakh* hitza, berriz, etniari.

⁸⁸ Kirgizistango herritarrak kirgizistandarrak dira, eta kirgizistandar guztiak ez dira kirgizak. Hau da, *kirgizistandar* hitza Kirgizistango herritartasunari dagokio, eta *kirgiz* hitza, berriz, etniari.

⁸⁹ Herri horren izenaren beste aldaera bat *dakota* da. Ameriketako Estatu Batuetako bi estaturen izenaren jatorria herri horren izena da, haien lurraldean baitaude (Ipar Dakota eta Hego Dakota).

Ingelesa	Euskara
Mi'kmaq / Mi'gmaq	mikmak
Miskito	miskito
Mixtec	misteka
Mohawk	mohawk
Mohicans / Mahicans	mohikano
Mon	mon
Mongol	mongol
Mordvin	mordoviar
Muisca / Chibcha	muiska edo txibtxa
Nahua	nahua
Navajo / Navaho	navajo ⁹⁰
Ndebele	ndebele
Negrito	negrito
Nenet	nenets
Nez Perce	nez perce
Oirat	oirat
Ojibwe / Ojibwa / Chippewa	ojibwa edo chippewa
Olmec	olmeka
Ossetian	osetiar
Papuan	papuar
Pashtun	paxtun ⁹¹
Pawnee	pawnee
Pedi	pedi
Pehuenche	pehuentxe
Plain Indian	Ordokietako indiar
Pueblo	pueblo
Puelche	pueltxe

⁹⁰ Ahoskera: *navajo* hitzaren *-jo* silaba ez da euskara zainduan *jo* aditzari dagokion bera, baizik eta gaztelaniazko *jota* hitzeko *jo-* silabari dagokiona.

⁹¹ 1999an *paxtuera* hizkuntza-izena arautu bazen ere, orain etnia-izena *paxtun* arautu denez, hizkuntza-izena *paxtunera* izango da aurrerantzean. Hala ageri da dagoeneko *Euskaltzaindiaren Hiztegian*: *paxtunera*.

Ingelesa	Euskara
Pygmy	pigmeo
Quechua	kitxua
Rapa Nui	rapanui
Rohingya	rohingya
Romani / Roma	erromani ⁹² / ijito edo buhame
Sami / Lapp	sami edo laponiar
San / Bushman	san / boskimano
Selk'nam /Ona / Onawo	ona edo selknam
Seminole	seminola
Shan	shan
Shawnee	shawnee
Sherpa	xerpa
Shoshone	xoxone
Shuar	shuar
Sinhalese	zingales
Sioux	siux
Songhai	songhai
Soninke	soninke
Swazi	swazi
Tajik	tajik ⁹³
Tamil	tamil
Tatar	tartaro
Tehuelche	tehueltxe (lehen, patagoi)
Tepanec	tepaneka
Tibetan	tibetar
Toltec	tolteka
Tsonga	tsonga

⁹² *Erromani* testuinguru formaletarako hitza da. Etnia horretako pertsonak izendatzeko hitz tradiziodunak *ijito* eta *buhame* dira (baita *motxaile* ere).

⁹³ Tajikistango herritarrak tajikistandarrak dira, eta tajikistandar guztiak ez dira tajikak. Hau da, *tajikistandar* hitza Tajikistango herritartasunari dagokio, eta *tajik* hitza, berriz, etniari.

Ingelesa	Euskara
Tswana	tswana
Tuareg	tuareg
Tungus / Tunguz	tungus
Tupi	tupi
Turkmen	turkmen
Tutsi / Watu(t)si	tutsi
Tzotzil	tzotzil
Udmurt	udmurt
Ute	ute
Uyghur	uigur ⁹⁴
Uzbek	uzbeko ⁹⁵
Venda	venda
Wolof	wolof
Xhosa	xhosa
Yaghan / Yamana	jagan
Yakut	jakut
Yoruba	yoruba
Zapotec	zapoteka
Zhuang	zhuang
Zulu	zulu

⁹⁴ Pluralean: *uigurrak*.

⁹⁵ Uzbekistango herritarrak uzbekistandarrak dira, eta uzbekistandar guztiak ez dira uzbekoak. Hau da, *uzbekistandar* hitza Uzbekistango herritartasunari dagokio, eta *uzbeko* hitza, berriz, etniari.